

УДК 378.147.004.12-057.875:372.881.111.1

ФАКТОРИ ВПЛИВУ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ НАВЧАННІ ПРОФЕСІЙНО СПРЯМОВАНОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Деяк М.Ю.

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

Інтерактивні технології є майбутнім системи сучасної вищої освіти. Стаття присвячена дослідженню основних факторів впливу на якість впровадження інтерактивних методів навчання іноземної мови, та базується на даних дослідження, проведеного серед студентів 2 курсу КНЕУ ім. В Гетьмана. Автори наводять наступні фактори впливу: стать студентів, місце проживання та місце попереднього навчання. Аналіз отриманих даних показав, що студенти жіночої статі краще сприймають інтерактивні технології навчання, що позначилося на гарних результатах якості засвоєння тем, кращих, ніж у студентів чоловічої статі; також визначено суттєву відмінність між студентами з сільської місцевості та мешканцями міста, а також студентами – випускниками ЗОШ та спеціалізованих закладів.

Ключові слова: інтерактивні технології, іноземна мова, студенти-економісти, стать, місце проживання, попередній навчальний заклад.

Постановка проблеми. Нові вимоги відповідності вітчизняних фахівців світовим критеріям обумовили необхідність пошуку новітніх методів викладання у ВНЗ. Інтерактивні технології навчання – це сукупність популярних новітніх методів викладання, які мають на меті покращити якість засвоєння предмету. Спираючись на власний досвід викладання у ВНЗ, зокрема іноземної мови, та різнобіжності у якості впровадження даних методів у різних групах, нами було обрано тему дослідження: Фактори впливу інтерактивних технологій при навчанні професійно спрямованої мови студентів майбутніх економістів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Поняття інтерактивне навчання досліджували численні вітчизняні та іноземні вчені. Перші згадки про інтерактивне навчання та дослідження його сутності знаходимо у працях таких видатних педагогів як Ш. Амонашвілі [1], В.Ф. Шаталова, Л. Виготського [2], С. Лисенкової. Згідно Ш. Амонашвілі, спрямованість на учня викладача є однією з перших заporук ефективної організації інтерактивного навчання [1]. Питання організації групової навчальної діяльності із застосуванням інтерактивних технологій активно досліджували

О. Павлова [5], Н. Пожар, О. Пометун [7], О. Ярошенко [9]. Л. Пироженко та О. Пометун детально досліджували інтерактивне навчання та присвятили його вивченню декілька посібників. За О. Пометун, інтерактивне навчання – це навчання, у якому навчальний проте відбувається за умов постійної взаємодії учнів, інтеракцію останніх [7]. Таке навчання через дію сприяє, на думку авторів, підвищенню мотивації учнів до навчання та покращенню успішності. Дослідженню інтерактивного навчання при його впровадженні у ВНЗ присвячені дисертаційні дослідження Гейхман Л.О. [3], Пешні І.С. [6], Філімоненко Л.А. [8] та інших. Вищезазначені автор наголошують на тому, що інтерактивне навчання – це метод навчання майбутнього, який необхідно активно застосовувати у ВНЗ, та який повинен поступово повністю замінити класичну авторитарну методику навчання. Проте відзначаємо недостатню кількість емпіричних досліджень, присвячених саме факторам впровадження інтерактивних технологій.

Мета статті – проаналізувати поняття «інтерактивні технології» та визначити сферу їх застосування у вищій школі, а також, на підставі теоретичного аналізу, власного досвіду автора та емпіричних даних ефективності впровадження

методів інтерактивного навчання визначити фактори успішності даної технології.

Виклад основного матеріалу. Інтерактивні технології навчання обумовлюють безпосередню участь того, хто навчається, у процесі навчання. При викладанні іноземної мови професійного спрямування студентам економічних спеціальностей дана технологія є особливо корисною, адже студенти отримують можливість імітації ситуацій професійної взаємодії. Інтерактивність при вивченні іноземної мови виявляється не тільки у глибокій взаємодії студентів, але і в корекції змісту навчального матеріалу, згідно програми, але по відношенню до запитів студентів, їх потреб, тощо.

При навчанні студентів-економістів іноземної мови нами були застосовані наступні інтерактивні методи: робота у парах, робота в малих групах, обговорення питань у загальному колі, техніка «мікрофон», техніка «ажурна пилка», техніка «метод кейсів» з елементами відтворення ділових ситуацій, техніка ситуативного моделювання роліова гра, ПРЕС метод, мозковий штурм, метод «карусель». На початку заняття студентам було повідомлено про спосіб організації діяльності (а інколи-на останньому занятті, аби вони могли підготуватись), про необхідність ініціативності та креативного ставлення до роботи, визначено та обговорено основні завдання, та скориговано їх відповідно до потреб студентів. Викладачем було наголошено на відмінностях між традиційними методами навчання та інтерактивним навчанням, студенти мали можливість задати питання.

Автором було проведено дослідження серед студентів трьох груп першого курсу фінансово-економічного факультету КНЕУ ім. В. Гетьмана, одна з яких була позначена як контрольна, загальна чисельність студентів, які приймали участь в експерименті становила 41 особи (14, 14 та 13 в контрольній). Дані групи були обрані випадково, проте з умовою середнього показника успішності даних груп не нижче С (не було сенсу брати для експерименту слабкі групи). В контрольній групі викладання проводилось за традиційною схемою, без запровадження інтерактивних вправ, методика «пояснення викладачем – закріплення, робота з підручником, самостійна робота». У двох інших групах були застосовані інтерактивні технології навчання іноземної мови. Дослідження було проведено у 1 семестрі 2015-2016 н.р. В кінці кожного заняття викладачем проводилося оцінювання якості знань студентів за критеріями: монологічне та діалогічне говоріння та письмо, яке викладач позначав у відсотках якості, для полегшення статистичної обробки даних. В кінці семестру у двох експериментальних група та контрольній викладачем був проведений загальний зріз знань за показниками: говоріння та письмо, визначено середній показник (у відсотках, для полегшення статистичної обробки та уникнення різного трактування в порівнянні з системами оцінювання інших ВНЗ.). Отримані дані було проаналізовано, визначено статистично значущі відмінності між основними та контрольною групою ($p < 0.05$). Отримані загальні дані підсумкового зрізу успішності наведені в таблиці 1. Дані таблиці показують суттєву відмінність у якості засвоєння знань та навичок спілкування іноземною мовою між студентами

експериментальних та контрольних груп, зокрема при оцінюванні мовлення, особливо монологічного (загальною особливістю студентів є вміння говорити, проте не слухати).

Таблиця 1

Показники успішності студентів з вивчення іноземної мови

Показники успішності	Група 1	Група 2	Контрольна група
Монологічне мовлення	75,85%	76,9%	70,5%
Діалогічне мовлення	73,5%	75,01%	67, 8%
Письмо	71,7%	72,0%	71,3%
Загальний показник успішності	73,6%	74,6%	69,86%

Дана відмінність не є значною при оцінюванні письма студентів, що ми можемо пояснити тим, що інтерактивність занять більше обумовлювала мовленнєву взаємодію, ніж навчання письма.

З-поміж студентів експериментальних груп нами також було проведено дослідження, в ході якого ми попросили студентів заповнити анкети та зазначити стать (ч-ж), місце постійного проживання (місто-село) та місце попереднього навчання (звичайна школа, коледж- або ліцей, гімназія, спец. школа), так як численні дослідження вітчизняних педагогів вказують на залежність показників успішності від вказаних факторів.

Отримані дані вказали на наступний розподіл студентів поміж групами:

1. За гендерним фактором: жінки – 75%, чоловіки – 25%.

2. За демографічним фактором: місто – 82,4%, сільська місцевість – 17,6%.

3. за освітнім фактором: звичайний загальноосвітній заклад – 54,3%, спеціалізовані заклади чи ліцеї – 46,7%.

Ми вирішили визначити вплив даних факторів на якість успішності студентів. Проаналізувавши вплив гендерного фактору на успішність, отримали наступне: жінки виявляють кращі показники успішності, ніж чоловіки (жіноча успішність 78,75% проти чоловічої 74,2%), а отже, краще сприймають інноваційні технології (див. табл. 2).

Таблиця 2

Залежність успішності студентів-економістів при вивченні іноземної мови за інтерактивними технологіями від статі студентів

Якісний показник успішності	Жінки	Чоловіки
Говоріння	82%	76,1%
Письмо	75,5%	72,3%
Загальний показник успішності	78,75%	74,2%

Аналіз отриманих даних за демографічним показником надав цікаві результати: студенти, які заявили село як місце постійного проживання, виявили найнижчі показники успішності з-поміж віх студентів експериментальних груп. Відмінність в показниках успішності студентів з села та студентів з міста є статистично значущою ($p < 0.05$) та, на нашу думку, може бути пояснена неготовністю студентів до даного навчання. Ми вважаємо, що перехід від класичної моделі (яка здебільшого характерна для сільських навчальних закладів) до інтерактивного навчання ставить ряд вимог до

студентів, до їх рівня загальної ерудиції, відповідальності, здатності навчатися нового, взаємодіяти між собою. Отже, методи інтерактивного навчання потрібно впроваджувати диференційовано до рівня готовності студентів до них.

Аналіз показників успішності студентів у відповідності до місця попереднього навчання забезпечив нас результатами, які легко було передбачити: студенти, які навчалися у ліцєях чи інших спеціалізованих закладах, виявили суттєво вищі показники успішності, ніж студенти із звичайних шкіл.

Таблиця 3

Залежність успішності студентів-економістів при вивченні іноземної мови за інтерактивними технологіями від місця проживання студентів

Якісний показник успішності	Місто	Село
Говоріння	76,8%	68,9%
Письмо	73,5%	65,6%
Загальний показник успішності	75,15%	67,25%

Таким чином ми отримали третій фактор успішності студентів, які навчаються за інтерактивними технологіями: початковий заклад, в якому студенти навчалися до вступу до ВНЗ. Хоча для студентів сільської місцевості більш характерним було навчання у загальноосвітніх школах, проте не всі студенти, які проживали в сільській місцевості, закінчували загальноосвітні школи, через це дані таблиць 2 та 3 відрізняються. Проте простежується загальна тенденція до отримання якісніших результатів студентами спеціалізованих закладів та тих, які проживали у місті.

Отже студентам, які навчалися попередньо у звичайних ЗОШ, потрібно приділяти більше уваги, вони потребують індивідуального підходу при інтерактивній роботі з ними. Так само і студенти, які раніше проживали у сільській місцевості, не вміють працювати за новітніми технологіями. Це не означає, що із ними не потрібно проводити інтерактивні заняття, проте впровадження інтерактивних методів при роботі з ними потребує від викладача

більш чіткої організації, продуманості та індивідуального підходу до кожного такого студента.

Таблиця 4

Залежність успішності студентів-економістів при вивченні іноземної мови за інтерактивними технологіями від попереднього навчального закладу

Якісний показник успішності	Школа	Спеціалізований заклад
Говоріння	69,4%	75,8%
Письмо	64,4%	73,1%
Загальний показник успішності	66,9%	74,45%

Висновки та перспективи розвитку. Проаналізувавши результативність запровадження інтерактивних технологій в групах студентів-майбутніх економістів 2 курсу КНЕУ ім. В. Гетьмана, автори визначили наступні фактори впливу на якість: стать студентів, місце попереднього проживання та місце попереднього навчання. Отримана відмінність була визначена як статистично значуща, причому студенти жіночої статі виявили кращі результати, ніж студенти чоловічої статі. Студенти, які попередньо проживали у сільській місцевості виявили гірші показники якості навчання за інтерактивними технологіями, ніж ті, які проживали у місті. Подібна тенденція спостерігається і при аналізі результатів успішності студентів, які закінчували загальноосвітні навчальні заклади та спеціалізовані. Авторі дійшли до висновку, що найлегше працювати за інтерактивними технологіями у групах з жіночим наповненням, причому які складають переважно мешканці міста. Інтерактивне навчання у групах, які складають студенти-вихідці із сільської місцевості чи ті, хто навчався у загальноосвітніх закладах, потребують індивідуального відходу. Вважаємо перспективним проведення дослідження показників засвоєння матеріалу при використанні різних інтерактивних форм роботи (групової, індивідуальної, загальної, тощо).

Список літератури:

1. Амонашвили Ш. А. Образ и образование / Ш. А. Амонашвили // Три ключа. Педагогический вестник. – М.: Изд. дом Шалвы Амонашвили, 2001. – Вып. 5. – 124 с.
2. Виготський Л. С. Вибрані психологічні дослідження / Л. С. Виготський // М.: Ви-во АПН РСФРР, 1956. – 367 с.
3. Гейхман Л. О. Інтерактивне обучение общению. Автореферат дис. на соискание научной степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.01 – Общая педагогика, история педагогики. Екатеринбург, 2003. – 28 с.
4. Лозова В. І. Теоретичні основи виховання і навчання / В. І. Лозова, Г. В. Троцько / – Х, 2002. – 400 с. – (Нав. посіб. Харк. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди).
5. Павлова Е. А. Особенности организации групповой формы работы на уроке иностранного языка / Е. А. Павлова // Иностранные языки в школе. – 2011. – № 9. – С. 23-26.
6. Пешня И. С. Интерактивные технологии обучения как средство развития профессиональной компетентности курсанта военизированного вуза. Автореферат диссертации на соискание научной степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.01. – Общая педагогика, история педагогики и образования. Иркутск, 2005. – 46 с.
7. Пометун О. І., Пироженко Л. В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко // К.: А.С.К., 2004. – 192 с.
8. Филимоненко Л. А. Использование информационно-коммуникационных технологий в обучении английскому языку: метод проектов // Язык профессиональной коммуникации: функции, среды, технологии / под ред. В. Р. Саркисянца, В. И. Тузлуковой. Ростов-на-Дону, 2008. С. 93-98.
9. Ярошенко О. Г. Мала група як суб'єкт навчальної діяльності на уроці / О. Г. Ярошенко // Педагогічна газета. – 2003. – № 10 (жовтень). – С. 5.

Деяк М.Ю.

Киевский национальный экономический университет имени Вадима Гетьмана

ФАКТОРЫ ВЛИЯНИЯ ИНТЕРАКТИВНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ПРИ ОБУЧЕНИИ ПРОФЕССИОНАЛЬНО НАПРАВЛЕННОГО ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА СТУДЕНТОВ ЭКОНОМИЧЕСКИХ СПЕЦИАЛЬНОСТЕЙ

Аннотация

Интерактивные технологии-будущее системы высшего образования. Статья посвящена исследованию основных факторов влияния на качество внедрения интерактивных методов обучения иностранного языка, основываясь на данных исследования, проведённого среди студентов 2 курса КНЕУ им. В.Гетьмана. Авторы указывают такие факторы влияния как пол, место проживания и предыдущее место обучения студентов. Анализ полученных данных показал, что студенты женского пола лучше воспринимают интерактивные технологии обучения, что отобразилось в хороших результатах усвоения тем в сравнении со студентами мужского пола; также определено существенное отличие между студентами-выходцами из сельской местности и студентами-горожанами, а также студентами, которые ранее обучались в специализированных заведениях и СОШ.

Ключевые слова: интерактивные технологии, иностранный язык, студенты-экономисты, пол, место проживания, предыдущее учебное заведение.

Deyak M.Yu.

Kyiv National Economic University named after Vadim Hetman

INTERACTIVE TECHNOLOGIES INFLUENCE FACTORS AT TEACHING ECONOMICAL STUDENTS PROFESSIONAL FOREIGN LANGUAGE

Summary

Interactive learning is a progressive method of High School. The article is dedicated to the study of main factors influencing the quality of interactive teaching, performed with 2nd course students of KNEU named after V.Hetman: gender, residence and previous educational establishment. The article shows that the female students show better results with the method than the male one. The article also contains evidence of better quality performed by the city residents as well as those who left specialized schools or lycuums, compared to the country residents and graduates of comprehensive schools.

Keywords: interactive technologies, foreign language, economical students, gender, residence, previous educational establishment.